

La liquidació de l'urbanisme

Robert Casadevall

El govern espanyol, a qui tant agrada anunciar grans projectes, ens acaba d'amenaçar amb la declaració que tot sòl serà urbanitzable, i que s'eliminarà la categoria de sòl no urbanitzable, que passaria a ser únicament aquell que té un règim específic de protecció.

Aquesta intenció, si es duu a la pràctica, suposarà la liquidació pràctica de l'urbanisme i l'inici d'una època de barra lliure al mercat del sòl que, si a algú pot beneficiar, no és pas al conjunt de la població sinó a la minoria especuladora.

Queden lluny, però no tant, els efectes del descontrol urbanístic dels anys seixanta i setanta. Encara en alguns pobles s'arrossegueu els efectes d'aquelles urbanitzacions més o menys clandestines, sense els serveis bàsics, completament parcel·lades i semiedificades, amb els promotors sense assumir cap responsabilitat, i amb els malsdecap per als ajuntaments. Aquest panorama es pot repetir, i aquest cop amb la benedicció legal del govern del PP.

D'entrada, caldrà sortir —un cop més— en defensa de les competències de la Generalitat. Competència exclusiva en matèria d'urbanisme, que hauria de servir per a rebutjar ja d'entrada aquests propòsits. Però immediatament, defensa de l'autonomia municipal per a planificar i gestionar l'urbanisme a cada poble o ciutat. La normalització, cada cop més aconseguida, del plantejament i dels instruments de gestió del plantejament, pot quedar en el no-res. Anys d'esforços, de pedagogia i disciplina, que han aconseguit èxits notables en matèria d'urbanisme, de control i direcció del creixement, de qualitat de serveis urbanístics, poden quedar anorreats.

L'eliminació de la categoria del sòl no urbanitzable, i la consideració de la pràctica totalitat del sòl com a urbanitzable, implica fomentar els creixements dispersos amb el que això suposa d'encariment de les infraestructures de serveis i d'excessiva ocupació del territori. Ja al juny passat es va eliminar la programació, que tenia per objectiu ordenar excessivament l'execució del planejament, en funció de les infraestructures existents i les generades pel propi procés urbanitzador, i la configuració pràctica d'un determinat model de ciutat.

L'excusa adduïda —el possible abaratiment de l'habitatge com a resultat de l'augment del sòl urbanitzable— no serà tal, tota vegada que, actualment, ja hi ha sòl urbanitzable més que suficient per a duplicar i gairebé triplicar tant les necessitats d'habitatge com la rigidesa de la demanda, o la necessitat que el sòl compti amb serveis urbanístics de qualitat per a ser considerat solar. En definitiva, és voler vendre duros a quatre pessetes. I, encara, amenaça amb eliminar l'aportació de sòl urbanitzat —el 10% d'aprofitament mitjà— que possibilitava la formació de patrimonis municipals de sòl i una política municipal d'habitatge públic.

Aquests intents anunciats pretenen liquidar l'urbanisme en tant que procediment en la presa de decisions que incorpora, en un sentit ampli, la participació pública, entenent que l'urbanisme és un procés democràtic de construcció de l'espai, i una actuació col·lectiva, que va més enllà d'una simple activitat econòmica —que no cal menysprear, però— i més enllà de l'obtenció de l'habitatge (entenent, per exemple, la instrumentació de l'urbanisme per a la protecció i utilització específica de determinats espais). Un cop més, els ajuntaments han de pagar els plats trencats i, per evitar-ho, han de sortir en defensa de l'autonomia municipal com a defensa dels interessos de la col·lectivitat.

